

Štvrtstoročie zooškoly v Bojniciach

Keď sa v roku 1979 pri príležitosti Medzinárodného roku dieťaťa rozhodol vtedajší riaditeľ ZOO Bojnice Ing. Pavel Mihalík CSC. premeniť opravárenské dielne na školu slúžiacu výučbe jediného predmetu - zoológie, netušil, že tento počin bude mať takú odozvu a také výsledky. Bolo to v 24. roku existencie tejto prvej zoologickej záhrady na Slovensku, ktorá už mala svoje skúsenosti aj v oblasti vzdelávania. Vzdelávacie podujatia organizovala Zoologická záhrada v samotných Bojniciach, v okolitých obciach, pri výbehoch, kliebkach jednotlivých zvierat, ale zriadením zooškoly vznikol priestor, ktorý slúžil iba vzdelávaniu so všetkým, čo k tomu patrí, t. j. ponúkané tematické okruhy, zohľadnenie požiadaviek účastníkov, hľadanie osvedčených foriem a metód, snaha ponúknuť najmä školským kolektívom predovšetkým to, čo im nemôže poskytnúť škola, a to nielen v podobe našich i exotických živých zvierat, ale aj informácie o nich, ktoré neobsahuje žiadna učebnica a nie sú zahrnuté v žiadnych osnovách. Pretože iba táto škola si to môže dovoliť - vystať medzi poslucháčmi (vo väčšine prípadov žiakmi rôznych druhov škôl) a prednášajúcim most so samých záujmov žiaka a prostredníctvom neho ponúknuť informácie, ktoré nielen doplnia doteraz poznané, ale rozšíria ich aj o zaujímavosti zo živočíšnej ríše, ktorých je neúrekom.

Najprv bolo potrebné túto novú súčasť záhrady predstaviť návštevníkom ako niečo nevšedné. A tak prvým podujatím bol krst leoparda čierneho, ďalším zas výstava plagátov zoologických záhrad celého sveta a medzi tým zoznamovanie sa s rôznymi druhmi chovaných zvierat.

Až o rok neskôr, 5. novembra 1980, sa učiteľka prírodopisu zo ZŠ v Bojniciach obrátila na ZOO, aby pripravili podujatie vychádzajúce z konkrétnej školskej látky pre žiakov troch šiestych ročníkov. Úlohu učiteľa zvládol terajší riaditeľ ZOO Bojnice Ing. Vladimír Šrank, ktorý okrem informácií o živote zvierat vo voľnej prírode, zaujal deti aj s dvoma mláďatmi leva a krátkym filmom o ňom. A nový prístup v šírení informácií známy v mnohých zoologických záhradách Európy bol realizovaný už aj na Slovensku.

Dodnes sa 1 168 takýchto vzdelávacích podujatí zúčastnilo takmer 50 000 účastníkov. Len v prvom polroku 2004 to bolo 159 podujatí pre 5 887 účastníkov, t. j. 4 % návštevníkov ZOO v prvom polroku tohto roku namierilo svoje kroky aj do zooškoly. Spätnou väzbou činnosti našej školy je pamätná kniha, do ktorej všetci návštevníci školy od jej začiatku vyjadrujú svoje názory.

Podoba dnešných ponúkaných vzdelávacích aktivít je úplne iná. Nielen vďaka a novej technike, ktorá je k dispozícii, ale aj v dôsledku úplne iných účastníkov tohto podujatia. Zásadou televíznych kanálov, množstva popu-

lárných publikácií, časopisov, majú dnes deti mimoriadne množstvo informácií o ríši zvierat. A preto úlohou zooškoly dnes nie je iba dopĺňať tieto informácie, ale dávať ich do určitých súvislostí, a najmä smerovať ich ku konkrétnemu využitiu v užitočných aktivitách, najmä pri ochrane ohrozených druhov zvierat.

Ale nezabúda sa ani na prepojenie so školskou praxou. I naďalej sa školám ponúkajú projekty, ktoré dopĺňajú vyučovanie, či pomáhajú v dobrovoľných aktivitách žiakov napríklad vo forme biologických olympiád. Sme radi, že medzi úspešnými účastníkmi olympiád boli aj žiaci, ktorí si zvolili také témy ako boli slony, orangutany a medvede.

Zooškola však nie je iba prepojenie so základnými školami. Rovnakými partnermi sú aj študenti stredných a vysokých škôl. Dokonca, práve túto problematiku si zvolila aj študentka pedagogických vied na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Témou jej doktorandskej práce je „Využitie živého zoologického materiálu v ZOO Bojnice pri výučbe prírodovedy v 3. a 4. ročníku základnej školy“.

Stredoškola, smerujúci na štúdium prírodných vied, už počas štúdiá na strednej škole orientovali svoju pozornosť na také aktivity, akými sú napr. etologické pozorovanie orangutanov, problematika CITES, ale svoju oblasť si našli aj študenti úplne odlišných vied. Napríklad študent Ekonomickej univerzity si pre svoju diplomovú prácu s témou marketingu zvolil nakrútenie propagačného filmu o ZOO, ktorý dokonca odvysielala aj regionálna televízia.

Do zooškoly zavítali aj deti zo školy v prírode

Úplne novou cestou sa vydala záhrada, keď pred piatimi rokmi začala výraznejšie oslovovať skupiny návštevníkov, na ktorých sa trochu pozabudlo. Začalo sa to Malou univerzitou tretieho veku pre seniorov - členov Klubu dôchodcov v Bojniciach. Pokračovali sme osobitnými projektmi pre deti zo špeciálnych základných škôl, pre nevidiacich a slabozrakých s projektom Vidíme ich srdcom, pre nepočujúcich s projektom Hlas srdca a pre imobilných návštevníkov s projektom Sme tu pre vás.

Najväčší záujem majú kolektívy o podujatia tematicky orientované na etológiu zvierat v ZOO, rodinný život zvierat, poslanie moderných zoologických záhrad, kriminalita na zvieratách, CITES, programy o jednotlivých skupinách zvierat a podobne. Súbežne s týmito aktivitami začala

KAŽDÝ ČLOVEK VYPRODUKUJE
ROČNE DO PRÍRODY
300 KG ODPADU

Jedna z výtvarných prác žiakov ZUŠ Prievidza na výstave Korálky nádeje

ZOO vydávať aj vlastný informačný ZOOčasopis, v ktorom sa školám predstavujú rôzne ponuky vzájomnej spolupráce záhrady a škôl, ktorý je vo veľkej miere tvorený práve z príspevkov žiakov škôl.

Nemožno pri tejto príležitosti nespomenúť aj činnosť zookrúžku, ktorý pri ZOO pracuje už veľa rokov. Krúžok je príležitosťou pre žiakov, ktorí majú dlhodobý a hlbší záujem o ríšu zvierat. Vyžaduje si stálosť záujmu, vytrvalosť, zmysel pre systematickú prácu. Práve v uplynulom školskom roku sme sa rozlúčili so skupinou piatich členov, ktorí v krúžku pracovali 5 rokov - od piateho po deviaty ročník.

Aj keď ťažiskom podujatí sú programy priamo v priestoroch zooškoly, nevylučuje sa ani príprava programov na školách. Deje sa to v prípadoch, keď je podujatie dopĺňajúcim programom napríklad výstavy, ktorú ZOO inštalovala v škole, ďalej keď je podujatie súčasťou činnosti školského klubu (s dobrým ohlasom sa tu stretol festival videofilmov o ZOO) a pod.

Jubileum si pracovníci ZOO pripomenuli na pracovnom stretnutí vybraných učiteľov prírodopisu, biológie, prírodovedy. Súčasťou tohto podujatia bol 2. ročník výstavy výtvarných prác žiakov Základnej umeleckej školy v Prievidzi s tematikou chránených zvierat s názvom Korálky nádeje už v predstihu - začiatkom októbra. Toto stretnutie bolo zároveň príležitosťou načrtnúť možnosti ďalšieho pôsobenia zooškoly. Naďalej bude školám ponúkať hodiny zoológie pripravené na základe učebných osnov, školské laboratórne cvičenia, semináre pre záujemcov zaoberajúcich sa profesionálne i dobrovoľne výchovou a komunikáciou, konzultácie a poradenstvo k rôznym formám environmentálnej výchovy so špeciálnym zameraním na problematiku ohrozených druhov zvierat, výtvarnú tvorivosť, vizuálne umenie individuálne i v skupinách, literárnu činnosť, rozvíjanie zmyslového vnímania prírody a podobne.

Mgr. Iván Kmeť
ZOO Bojnice

Foto: autor a Marian Krchniak

Pravidelnými účastníkmi podujatí v zooškole sú členovia Klubu dôchodcov v Bojniciach